

*Oktatás, kutatás,
gyógyítás: 250 éve az
egészség szolgálatában*

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika

Oktatás, kutatás,
gyógyítás: 250 éve az
egészség szolgálatában

A tej- és maradó fogak fejlődési rendellenességei

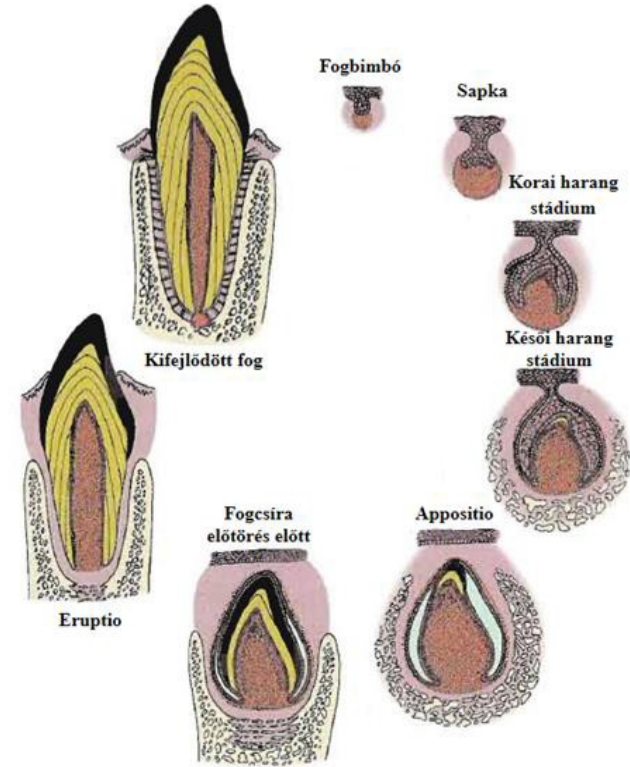
Dr. med habil Rózsa Noémi Katinka MSc, PhD
Egyetemi docens

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika

A fogak fejlődése

1. Inductio (lamina dentalis)
2. Profleratio (bimbó-, sapka stádium)
3. Histodifferentiatio (harang stádium, fogcsíra)
4. Calcificatio/maturatio (mátrixképzés, mineralisatio)
5. Eruptio

Avery, J.K. and P.F. Steele, *Essentials of oral histology and embryology : a clinical approach*. 2000, Mosby: St. Louis [Mo.] Fig. 5-1.

Fejlődési stádium	Rendellenesség
Proliferatio	Számbeli rendellenesség Hypodontia Hyperdontia
Histodifferentiatio Bimbó stádium Sapka stádium	Macrodontia Microdontia Számfeletti csücsök Invaginatio Fogkettőzetek (fusio, geminatio)
Maturatio/ calcificatio stádium	Zománc - vagy dentinhypoplasiák
Gyökérfejlődési stádium	Számfeletti gyökerek Dilaceratio Concretio Zománcgyöngy

Fogfejlődési rendellenességek - csoportosítás

Számbeli rendellenességek:

- Polydontia/hyperodontia
- Oligodontia/Hypodontia

Előtörési rendellenességek

- Dentitio praecox
- Dentitio tarda
- Dentitio difficilis
- Retentio, impactio
- Ankylosis

Alaki rendellenességek:

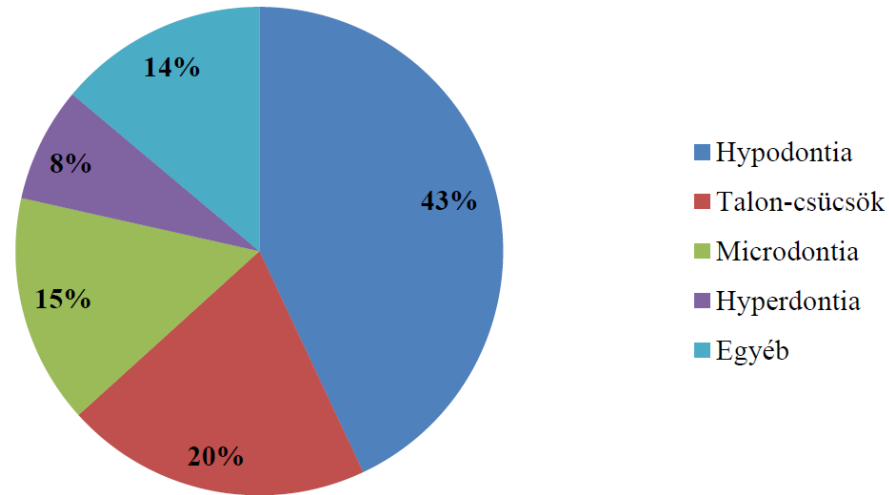
- Méretbeli (macro/microdontia)
- Számfeletti csücsök
- Számfeletti gyökerek
- Dilaceratio dentis
- Invaginatio dentis, dens evaginatus
- Fogkettőzetek (geminatio, fusio)
- Taurodontismus
- Zománcgyöngy

Szerkezeti rendellenességek:

- Endogén
- Exogén
- Genetikai

A fogfejlődési rendellenességek epidemiológiája

A fogfejlődési rendellenességek százalékos megoszlása

Fekonya, A., Prevalence of dental developmental anomalies of permanent teeth in children and their influence on esthetics. *Journal of esthetic and restorative dentistry*, 2017: 1-8. adatai alapján

Számbeli rendellenességek

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Gábtis K, Rózsa N.

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei

Számbeli rendellenességek

1. Hypodontia

- A) Aplasia
- B) Oligodontia
- C) Anodontia partialis
- D) Anodontia totalis

2. Hyperodontia

- A) Dens connatalis
- B) Dens neonatalis
- C) Dens supplementarius
- D) Dens supernumerarius

[3] SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Visnyai K..

[4] Trivedi, B. D., & Bhatia, R. (2013). Complete and removable partial prosthesis for a child with hypohidrotic ectodermal dysplasia.

[5] More, C. B., Bhavsar, K., Joshi, J., Varma, S. N., & Tailor, M. (2013). Hereditary ectodermal dysplasia: A retrospective study.

[6] Ar, P., Gr, R., Os, R., J Kurthukoti, A., & Ab, S. (2009). Neonatal tooth in fraternal twins: a case report.

[7] Bahadure, R. N., Thosar, N., Jain, E. S., Kharabe, V., & Gaikwad, R. (2012). Supernumerary teeth in primary dentition and early intervention: a series of case reports.

Számbeli rendellenességek-hypodontia

➤ Aplasia

- 1 fog csírahiánya
- Bolk-féle terminális redukciós elmélet
- Felső 2/5/8
- Alsó 5/8/**1**

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Gábtis K, Rózsa N.

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga.

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

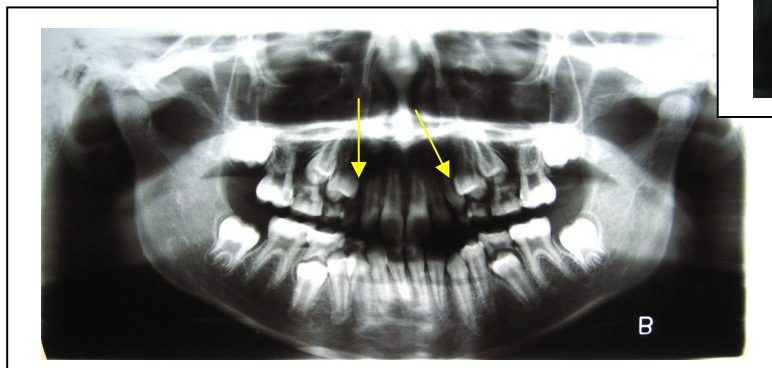
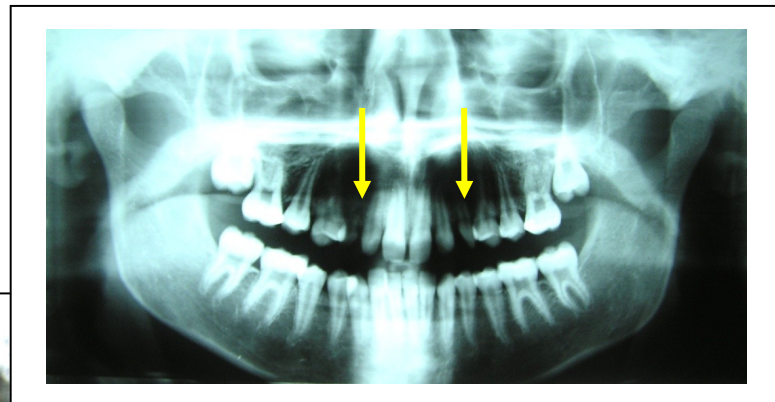
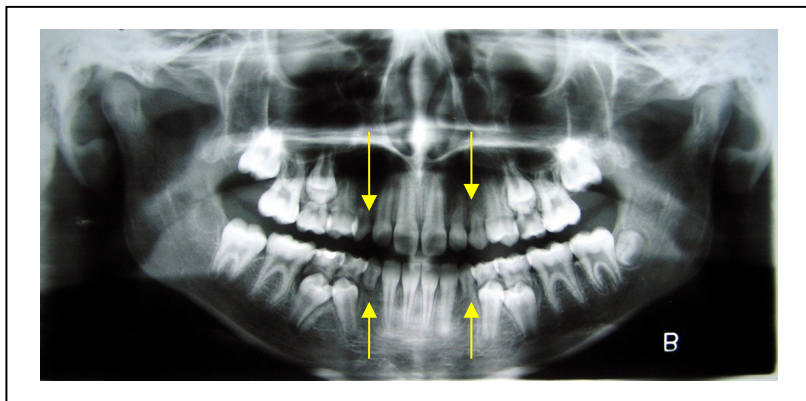
Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga.

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Számbeli rendellenességek - aplasia

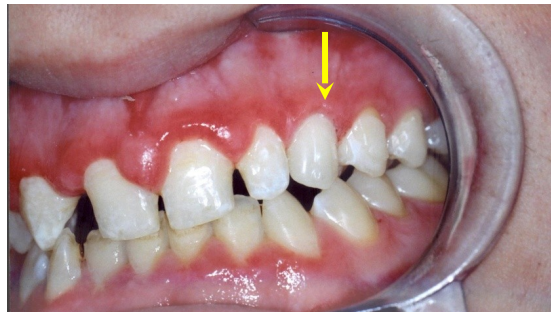
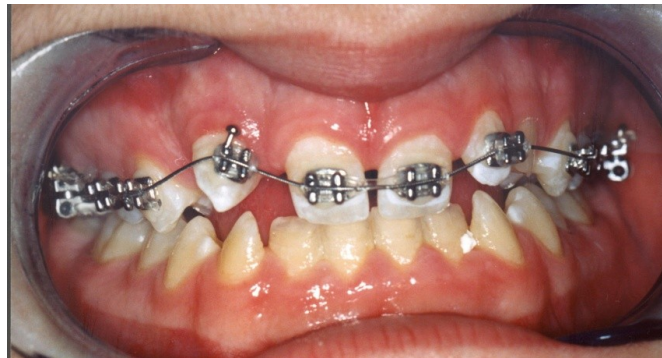
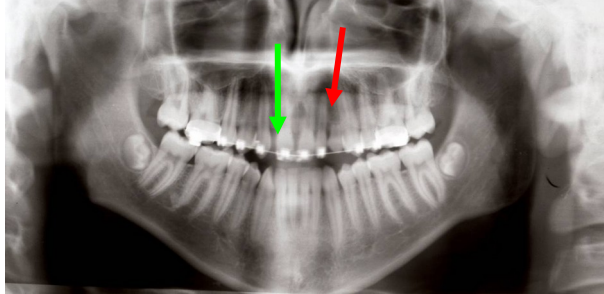
Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N.

Számbeli rendellenességek - aplasia

APLASIA: 12, 23 ♂, 16 éves.

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N.

Számbeli rendellenességek - hypodontia

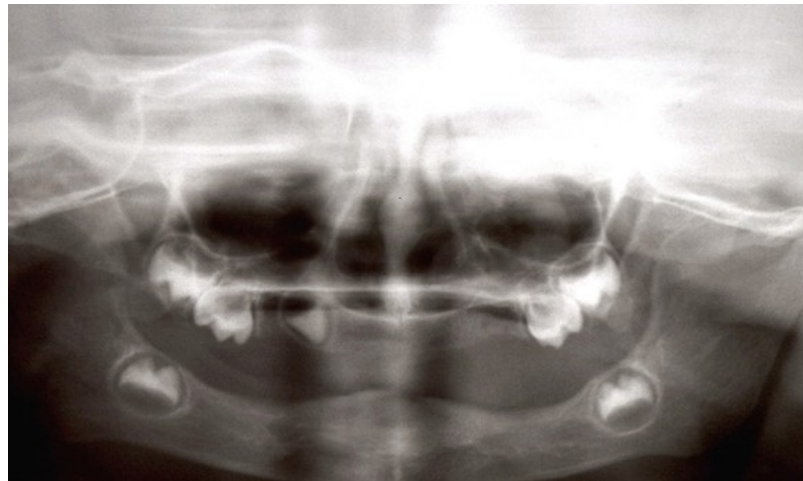
- **Oligodontia** (6/több fog csírahiány)

More, C. B., Bhavsar, K., Joshi, J., Varma, S. N., & Taylor, M. (2013). *Hereditary ectodermal dysplasia: A retrospective study.*

Számbeli rendellenességek-hypodontia

- Anodontia partialis (egész fogcsoportok hiányoznak)
- Anodontia totalis (teljes fogatlanság)

- Általában szindrómákhoz társul:
Ectodermális dysplasia

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N., Tarján I.

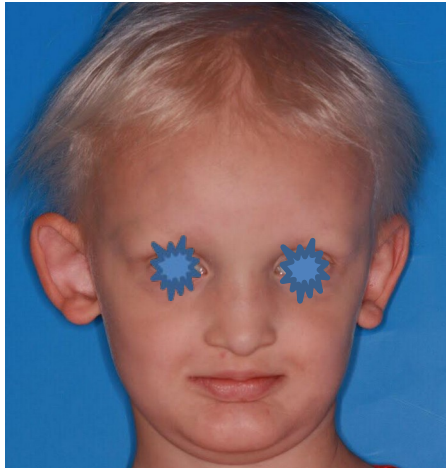

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Sklánitz R.

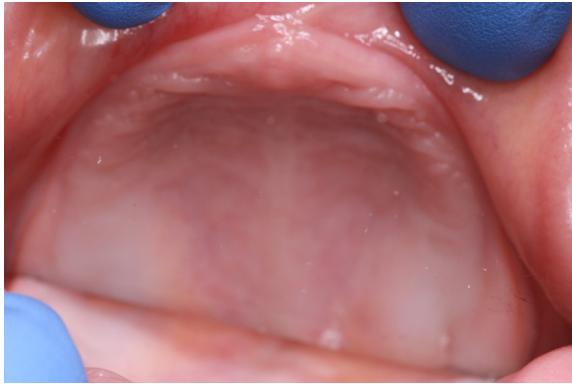
Ectodermalis dysplasia

4 éves fiú páciens Ectodermalis dysplasia

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Sklánitz R.

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei

Ectodermalis dysplasia

- A bőr és járulékos szerveinek megbetegedése
- Autoszomális és X kromoszómához kötött formák egyaránt előfordulnak, hasonlóak (AD, AR, XR)
- Leggyakrabban X kromoszómához kötött, férfiaknál súlyosabb tünetek
- ED1, PAX gének érintettsége
- Hypohidrotikus (HED), anhidrotikus formák (AED/ED).

Ectodermalis dysplasia

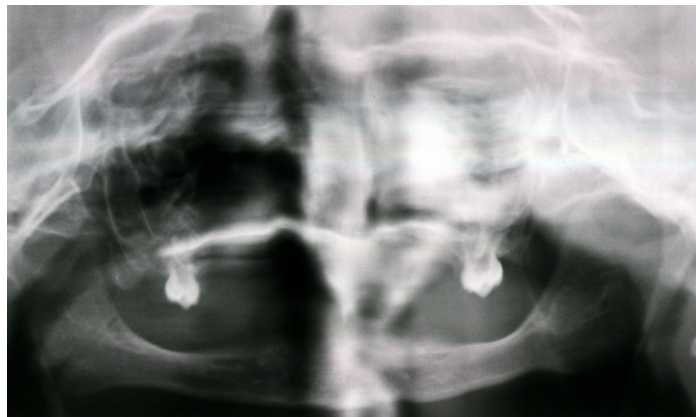
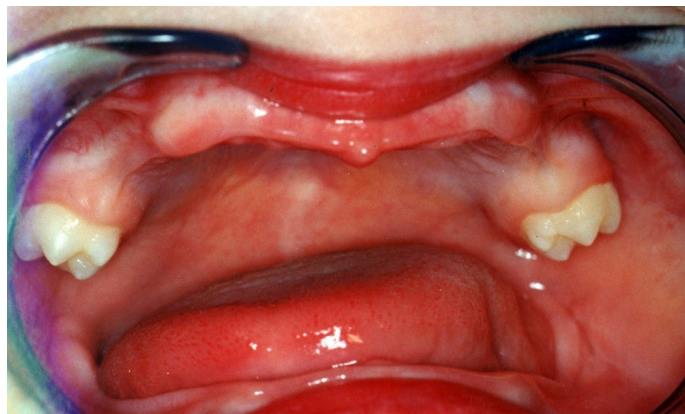
- Hypotrichosis: ritka, vékony szálú testszőrzet, hajhullás; hiányzó szemöldök, szempilla;
- Hypohidrosis: csökkent számú könny- és verejtékmirigy → hyperthermia!
- Apró, deformált körmök;
- **Lágyszájpad-hasadék, hypodontia, zománchypoplasia;**
- Fotófóbia, nagyothallás, mentális retardáció.

Esetbemutató

Hypohirotikus ectodermalis dysplasia - HED

♂, 4 éves

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogsabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N, Tarján I..

Esetbemutató

Hypohidrotikus ectodermalis dysplasia - HED

♂, 4 éves

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N, Tarján I..

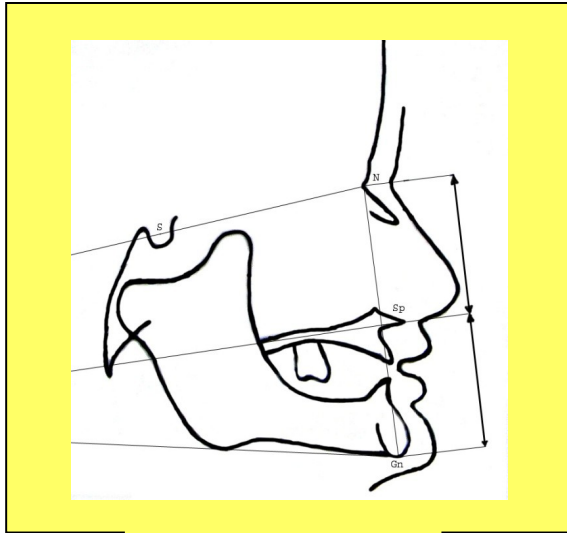
Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei

Esetbemutató

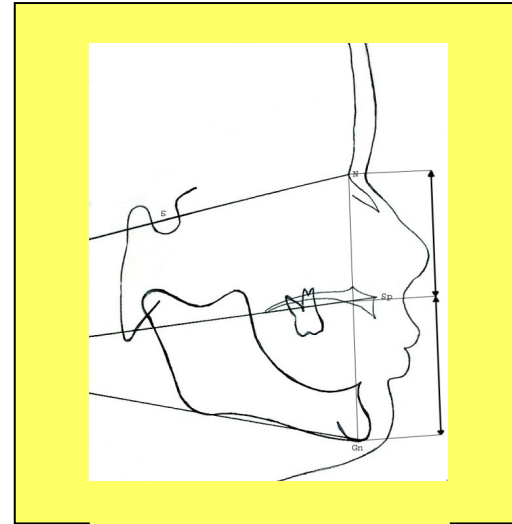
Hypohirotikus ectodermalis dysplasia - HED

♂, 4 éves

Facial index: 105%

Idealis érték ~ 80%

Facial index: 79%

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N, Tarján I..

Esetbemutató

Hypohirotikus ectodermalis dysplasia - HED

♂, 4 éves

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N, Tarján I..

Hyperkeratosis palmoplantaris et periodontoclasia (Papillon Lefèvre szindróma)

- Lágyszív hyperkeratosis
- Gingivitis chronica - tejfogazat
- Tejfogazat korai elvesztés – ezt követően a parodontium ép
- A maradófogak előtörése után súlyos parodontális elváltozások
- Anodontia már 14-16 évesen

AlBarrak et al.: Papillon-Lefèvre syndrome: a series of five cases among siblings

Számbeli rendellenességek - hyperodontia

- Dens supernumerarius
- Dens supplementarius
(dens supranumerarius)
- Elhelyezkedésük alapján:
  - Mesiodens
  - Paramoláris/ Perimoláris
  - Distomoláris
  - Retromoláris

Számbeli rendellenességek - hyperodontia

Dens supplementarius
= Dens supranumerarius

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Gábris K, Rózsa N, Tarján I..

Számbeli rendellenességek

Hyperodontia

DENS SUPPLEMENTARIUS

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogsabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N, .

Számbeli rendellenességek - hyperodontia

- Dens supernumerarius

*Mesiodens?
Csapfog
OP!*

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Radó Zs. S..

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Soós G.

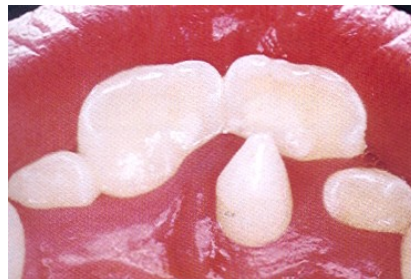

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Számbeli rendellenességek - hyperodontia

MESIODENS:

Számbeli rendellenességek - hyperodontia

MESIODENS:

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Mlinkó É.

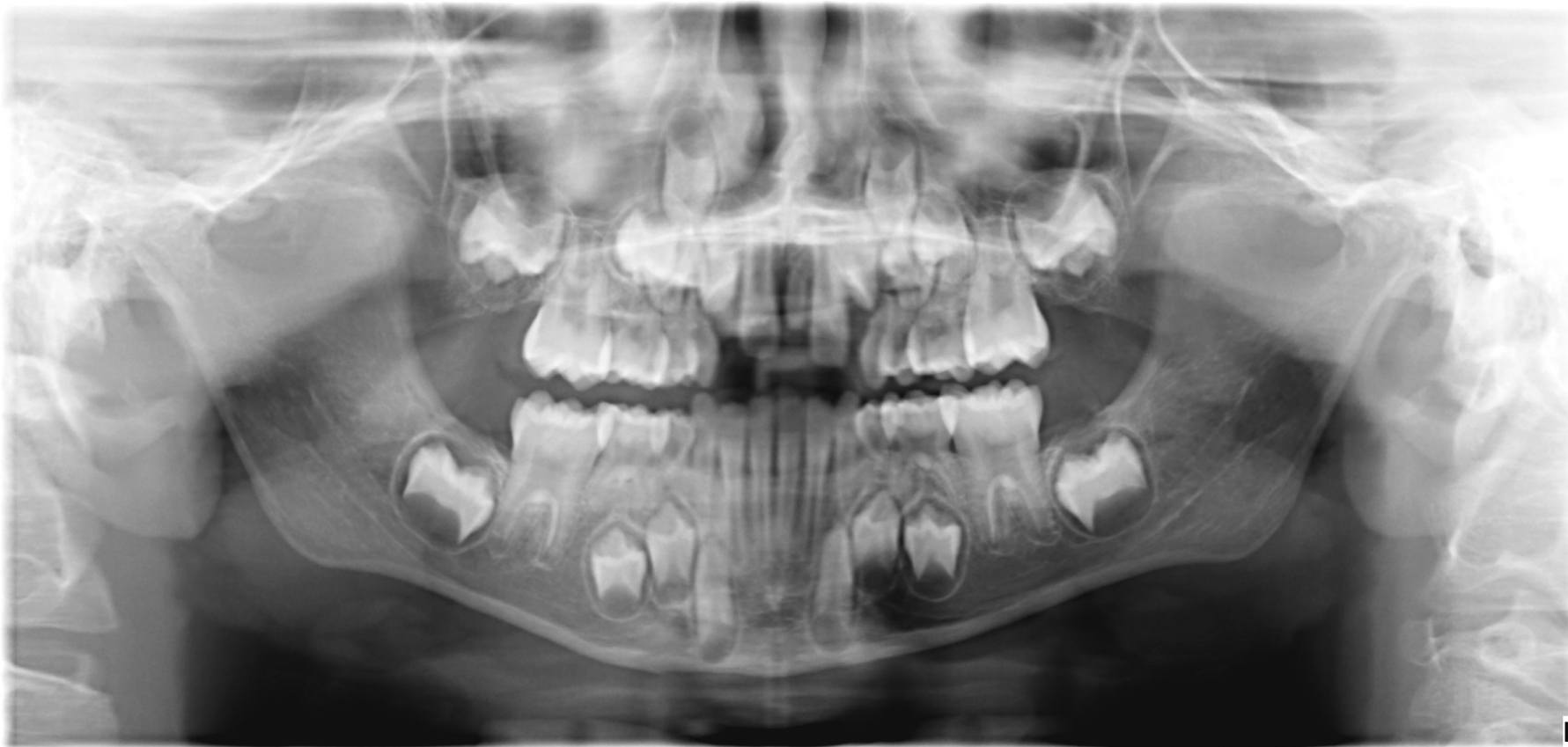

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Zatik A.

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Zatik A.

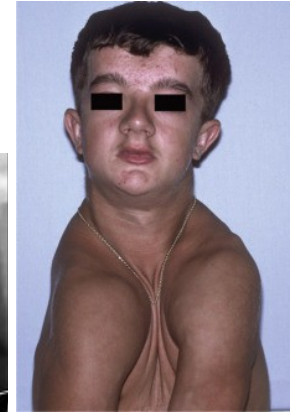
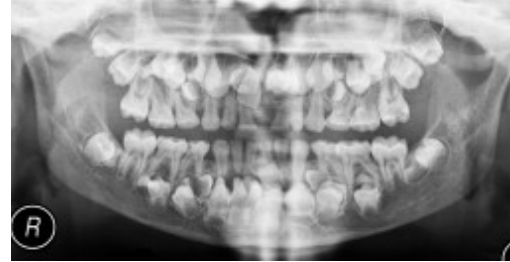

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Dysostosis cleidocranialis
(Scheuthauer-Marie-Sainton szindróma)

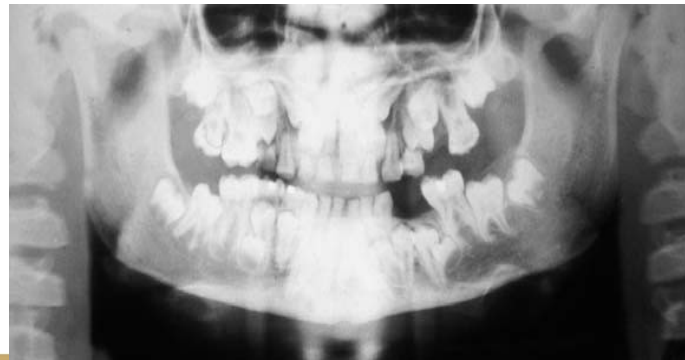
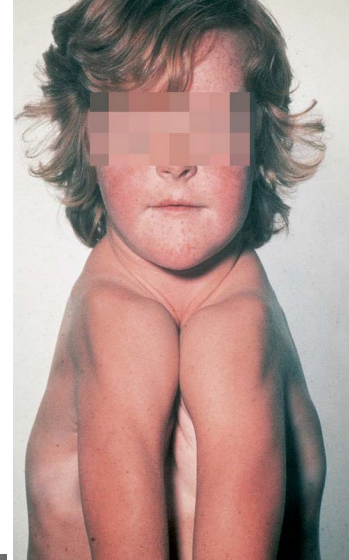
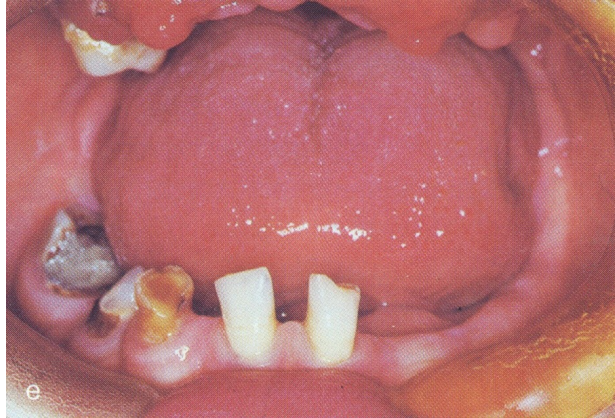
- RUNX2 gén mutációja;
- Clavicula: aplasia/hypoplasia;
- Suturák elhúzóódó csontosodása, macrocephalus, brachycephalus;
- Frontális és temporális régió kidudorodik, széles orrgyök, nem légtartó szinuszok, középarc hypoplasia, (relatív) progénia
- Magas, gótikus szájpad (esetleg hasadékkal)
- Számfeletti fogak előtörési tendencia nélkül, erupciós zavarok;
- Retineált fogak, helyzeti rendellenességek>
- **Extrém elhúzóódó fogváltás.**

Képek forrása: SE POK Gyermekfogászat és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Gábris K.

Dysplasia cleidocranialis, Dysostosis cleidocranialis, Scheuthauer-Marie-Sainton szindróma

Dysostosis cleidocranialis (Scheuthauer-Marie-Sainton szindróma)

Számbeli rendellenességek - hyperodontia

- Dens connatalis/neonatalis:
  - Terápia: extractio!
  - DD:
    - ✓ Bohn-csomó,
    - ✓ Epstein gyöngy
    - ✓ Dentitio praecox.

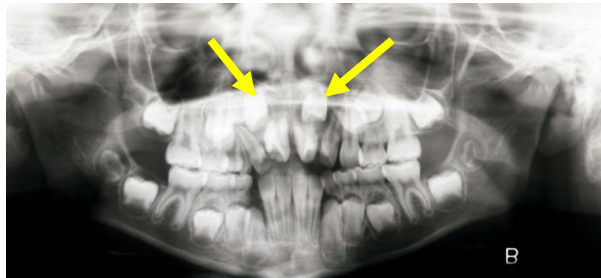
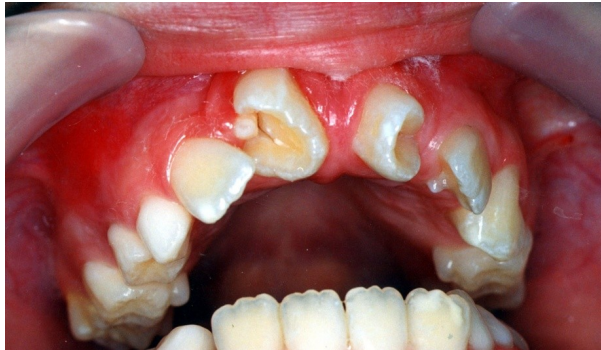
10 napos csecsemő

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Auth A.

Odontoma jellegű dens supernumerarius

♀, 8 éves

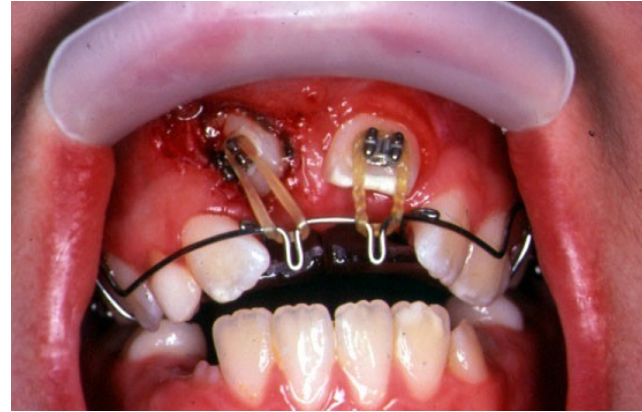
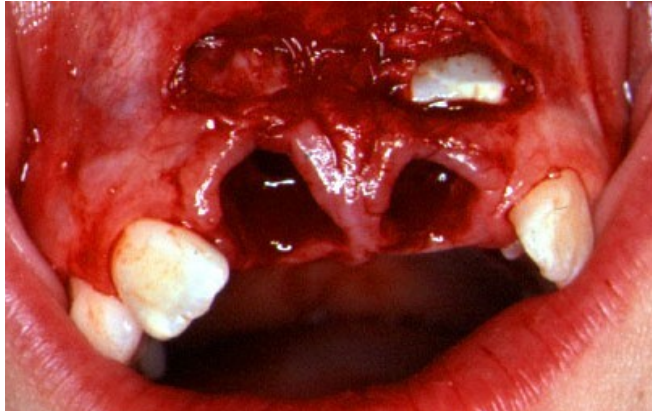

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N.

Odontoma jellegű dens supernumerarius

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N.

Talon csücsök, 13, 23 ectopia, 35 aplasia

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogsabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N.

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Talon csücsök, 13, 23 ectopia, 35 aplasia

♂, 10 éves

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N.

Alaki rendellenességek

Alaki rendellenességek-méretbeli eltérések

➤ *Macrodontia*

- Gigantismus coronae
- Gigantismus radialis
- Egész fog

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga.

Alaki rendellenességek-méretbeli eltérések

- Microdontia, csapfog
- Bolk-féle terminális redukció

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga.

Down-kór

- Súlyos szellemi fogyatékoság
- Alacsony termet, microcephalia
- Izom hypotonia, ízületek nagyfokú flexibilitása
- Mongoloid szemrész, epicanthus, széles orrgyök, tömpe nyeregorr, rendellenes fülkagyló
- Rövid, széles kéz, „majombarázda” a tenyéren
- **Macroglossia, barázdált nyelv (lingua plicata)**
- **Microdontia, hypodontia;**
- **Dysgnathia, dentitio tarda**
- **Keresztharapás, nyitott harapás;**
- **Tejfogazat: enyhe gingivitis, parodontitis: mély tasakképződés, nem magyarázható a rossz szájhigiéniával**
- **Alsó állcsont: csontpusztulás döntően a frontális régióban**

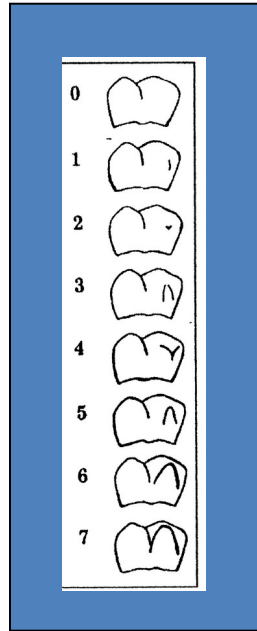

Alaki rendellenességek

- Számfeletti csücsök: Carabelli, Talon

Alaki rendellenességek – számfeletti csücskök

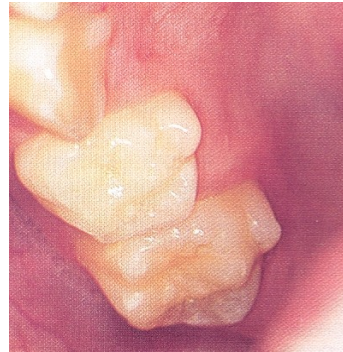
DAHLBERG-SKÁLA

CARABELLI

Georg von Carabelli – Pest, 1787 - Bécs, 1842

Lunkaszpriei Carabelli György: császári udvar fogorvos, majd a Bécsi Egyetem Fogászati Tanaszékének társalapítója.

- *Geschichtliche Übersicht der Zahnheilkunde, Vol. 1.* Wien, 1831
- *Systemisches Handbuch der Zahnheilkunde. Anatomie des Mundes, Vol. 2.* Braunmüller und Seidel, Wien, 1844.

TALON

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N.

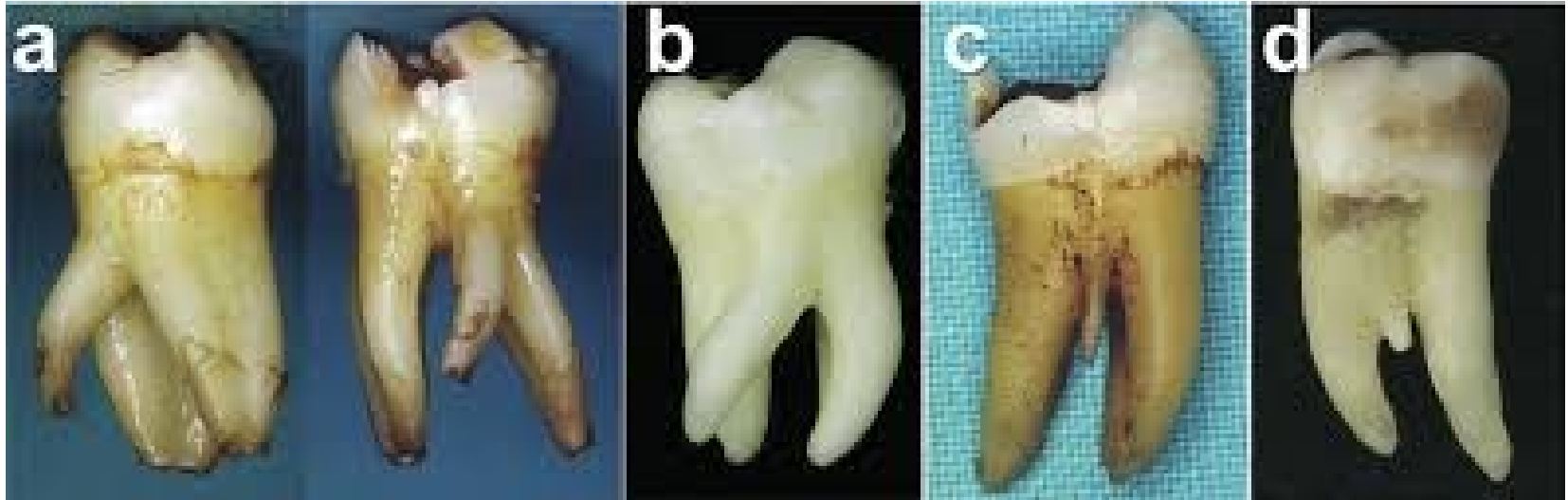

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Alaki rendellenességek

- **Számfeletti gyökér:** radix entomolaris-disztolingvális, paramolaris-distobukkális

Alaki rendellenességek

Számfeletti gyökér:

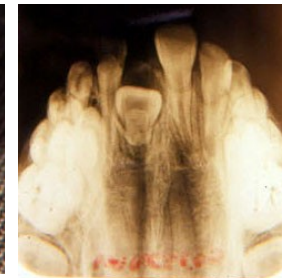
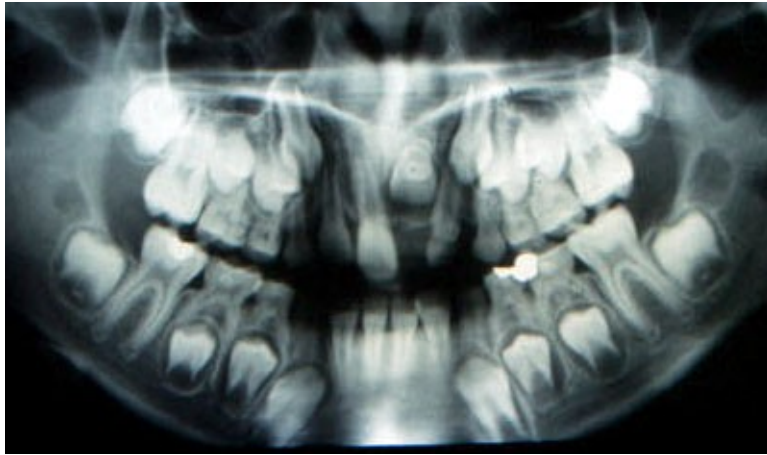
- radix entomolaris-disztolingvális, paramolaris-distobukkális

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga.

Alaki rendellenességek

- Dilaceratio dentis
- **Etiológia:** homológ tejfogbaleset

Tejfog CONCUSSIO!

Dilaceratio dentis

11 - 21

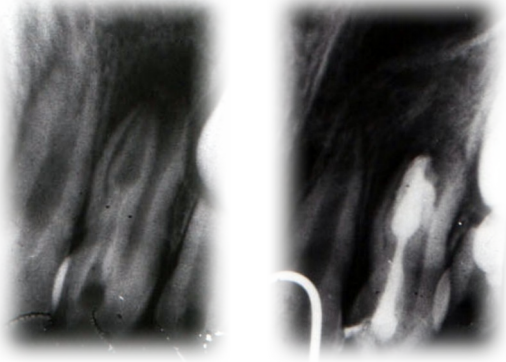

Forrás: Schüller IM, Kraft U, Heinrich-Weltzien R.: *Sequelae after injuries of primary anterior front teeth – Case Report. Oralprophylaxe und Kinderzahnheilkunde, 2010; p:32.*

Alaki rendellenességek

- Invaginatio dentis
(dens in dente):
a szövetek sorrendje fordított

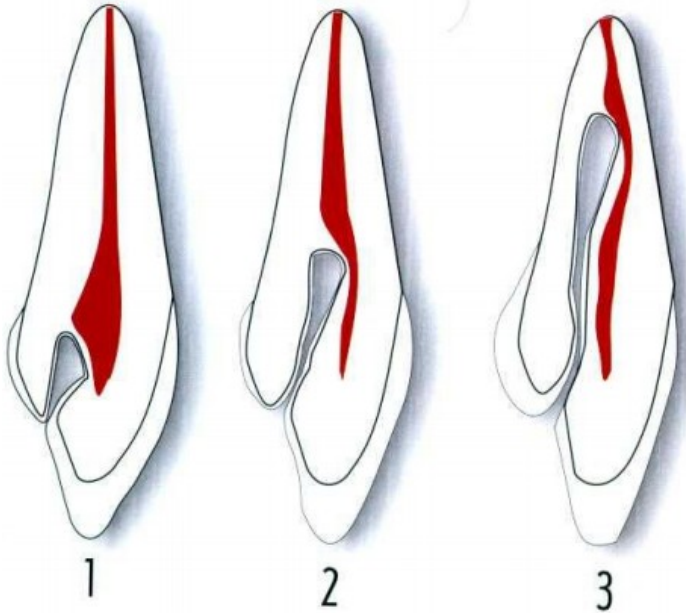
Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Tarján I, Rózsa N.

INVAGINATIO DENTIS

(DENS IN DENTE):

INVAGINATIO DENTIS (DENS IN DENTE):

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Lőrincz G.

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Alaki rendellenességek

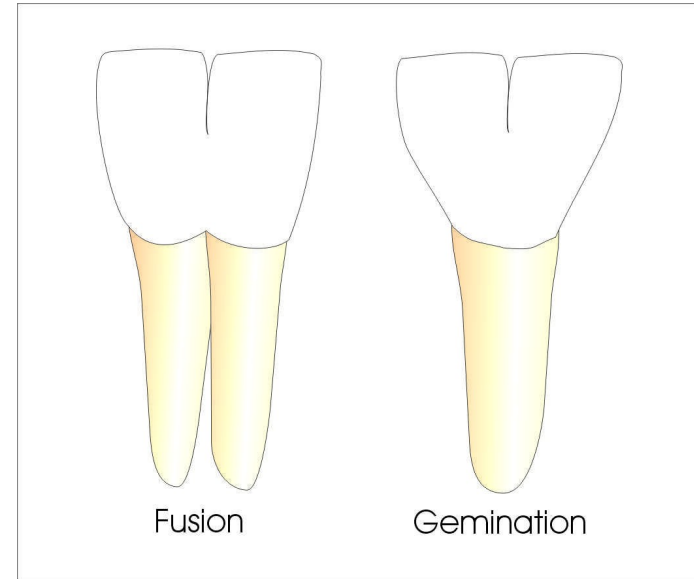
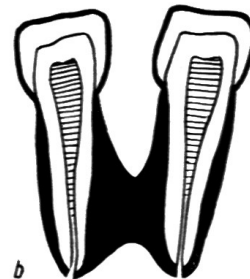
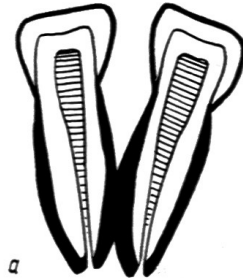
- **Dens evaginatus:** okkluzális felszínen (főleg kisőrlő) tuberculum, pulpaszövetet is tartalmazhat

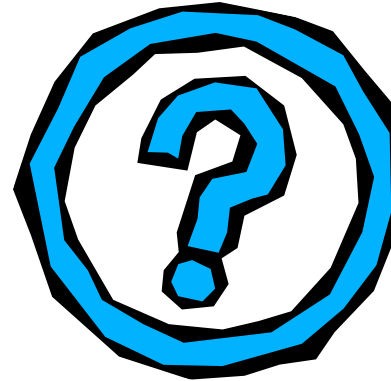
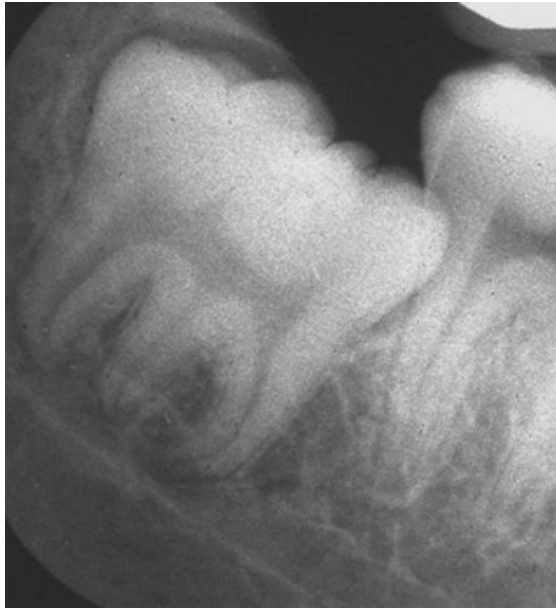

Alaki rendellenességek - fogkettőzetek

- **Geminatio:** korona hasadt, közös pulpakamra/gyökér
- **Fusio:** szomszédos fogcsírák összeolvadása, részben/teljesen szeparált pulpakamra
- **Concretio:** cementréteg összeolvadása

GEMINATIO vagy FUSIO DENTIUM

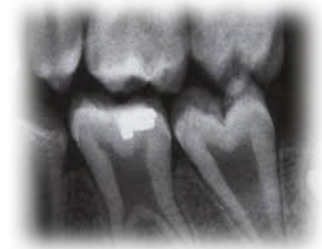

Alaki rendellenességek

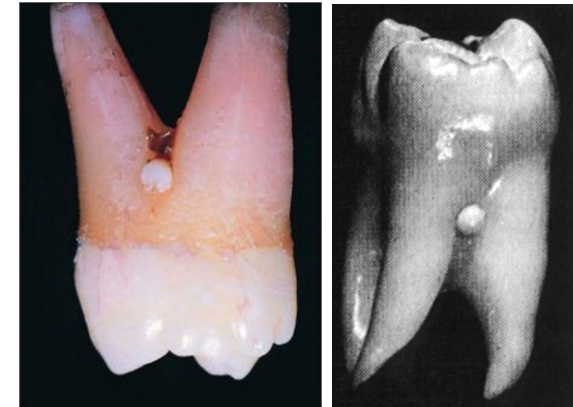
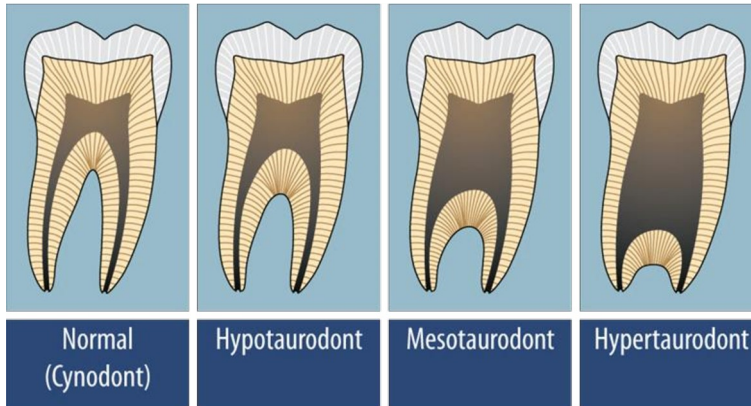

Alaki rendellenességek

- **Taurodontismus:** gyökér oszlopos, kiszélesedik „talpas fog”, gyökérfurkáció apikálisabban - genetikai háttér!
- **Zománcgyöngy:** ameloblast migráció → ZC határ, furkáció

Szerkezeti rendellenességek

- Endogén
- Exogén
- Öröklött

Képek forrása: wikipedia.com.

Szerkezeti rendellenességek - endogén

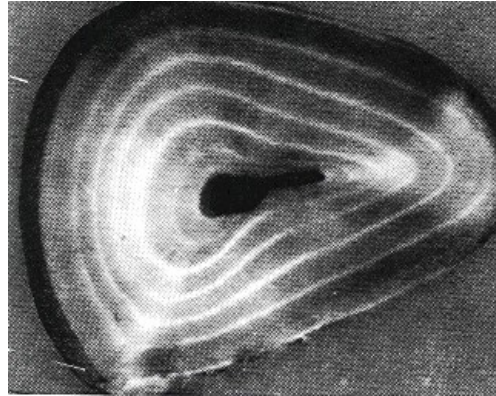
- Zománchypoplasia
  - MIH: zománc mineralizációs zavar
- Hypophosphataemia (rachitis): áttörési nehézségek, törékeny fogszerkezet, caries incidencia nő
- Hypocalcaemia
- Fluorosis: ameloblast működési zavar
- Xantodontia - Tetraciklin: 8 éves korig, Ca-Al-Mg kelát
- Endokrinzavar
- Vitaminhiány
- Fertőzés: rubeola, syphilis...

Fluorosis endemica dentium

TETRACIKLIN - XANTODONTIA

- Irreverzibilis elszíneződés
- Szerkezeti rendellenesség

- Kalcium-kelát képződés és raktározás
- **Cave!** – terhesség, szoptatás, 8-12 év alatt nem adható, csak életveszélyes állapotok esetében
- Marker – szerep!

MIH

(Molar Incisor Hypomineralisation Syndrome)

- Zománcfejlődési rendellenesség
- Leggyakrabban az első maradó őrlőfogakat és a metszőfogakat érinti

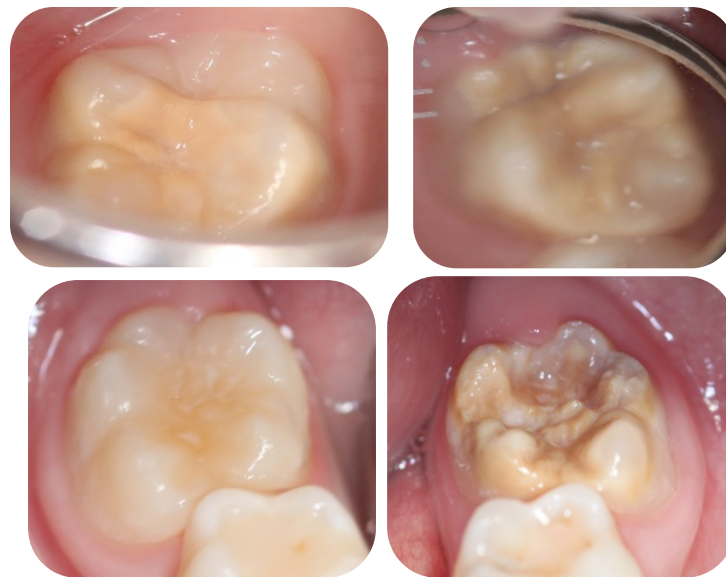

MIH kialakulásának oka

Az ameloblasztok diszfunkciója

Etiológiai faktorok:

- Magas dioxin ill. poliklorobifenil tartalom az anyatejben
- Perinatális komplikációk:
  - Koraszülöttség
  - Oxigénhiányos állapot
  - Alacsony születési súly
- Légúti megbetegedések: asthma, bronchitis, COPD
- Gyermekkori fertőző betegségek: diphteria, mumpsz, kanyaró
- Anyagcsere betegségek: malnutritio, malabsorptio és D-vitaminhiány
- Antibiotikumok

Forrás: Weerheijm et al. Molar-Incisor Hypomineralisation. Caries Research 2001; 35:390-391

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Rózsa N, Mlinkó É.

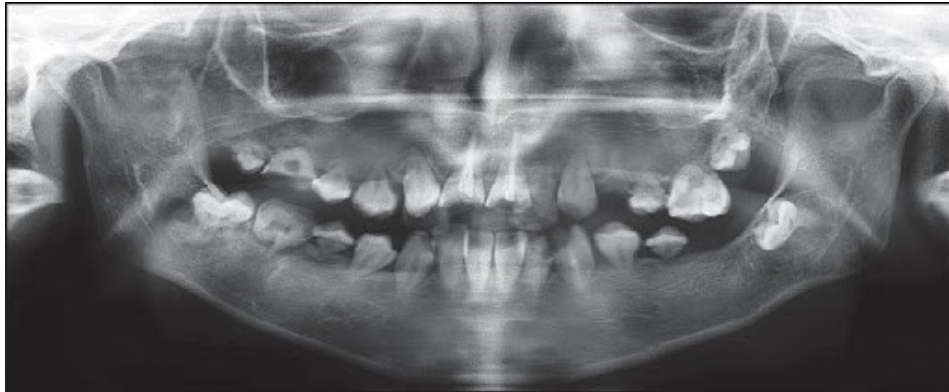

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Szerkezeti rendellenességek - exogén

- Trauma, gyulladás: Turner-fog, hypoplasia
- Sugárzás: korona hypoplasia, rövid, deformált gyökerek

Szerkezeti rendellenességek

- Turner-fog

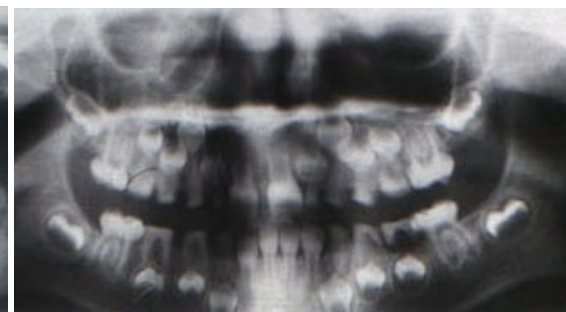
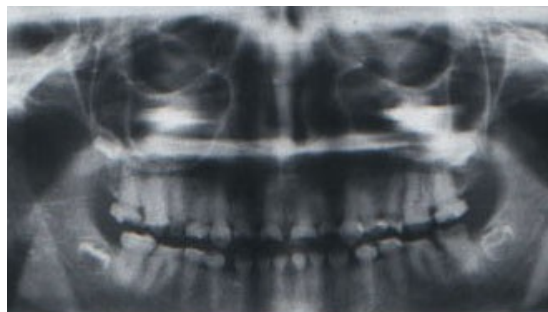

Szerkezeti rendellenességek - genetikai

- **Porphyria:** fog vörösesbarna, ultraibolya fényre lilás
- Anyagcsere elváltozás, enzimhiány
- **Amelogenesis imperfecta hereditaria (AD)**
- Hipoplasztikus/ hipomineralizált
- Sárgás-barnás elszíneződés, anyaghiány súlyosságtól függően
- „borostyán-fog”
- **Dentinogenesis imperfecta hereditaria (AD)** vörösesbarna kékes fog

AMELOGENESIS IMPERFECTA HEREDITARIA

Lány, 14 éves

Lány, 12 éves

Fiú, 7 éves

Osteogenesis imperfecta

- I-es típusú kollagénképződési zavar;
- *Van der Hoeve triász*: kék sclera, csonttörékenység, otosclerosis.
- Fokozott töréshajlam - gyors és rendellenes csontosodás
- Süketség
- **Dentinogenesis imperfecta.**

Costa et al.:
Clinical Aspects, Imaging Features, and Considerations on Bisphosphonate-Related Osteonecrosis Risk in a Pediatric Patient with Osteogenesis Imperfecta

ODONTOGENESIS IMPERFECTA

- **Ectodermalis Dysplasia:** - tejfogazat
- **Epidermolysis Bullosa:** – maradófogazat

Képek forrása: SE FOK Gyermekfogászati és Fogszabályozási Klinika képanyaga. Gábris K, Rózsa N.

CAPDEPONT

- STAINTON 1892:

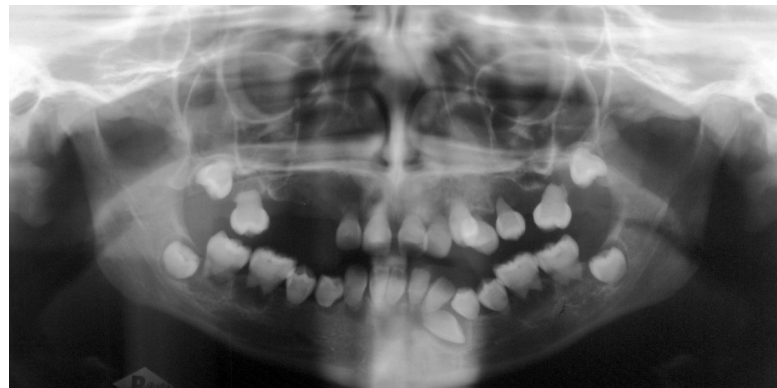
„***CROWNLESS TEETH***”;

- Ceratoma palmoplantare.

Szerkezeti rendellenességek - genetikai

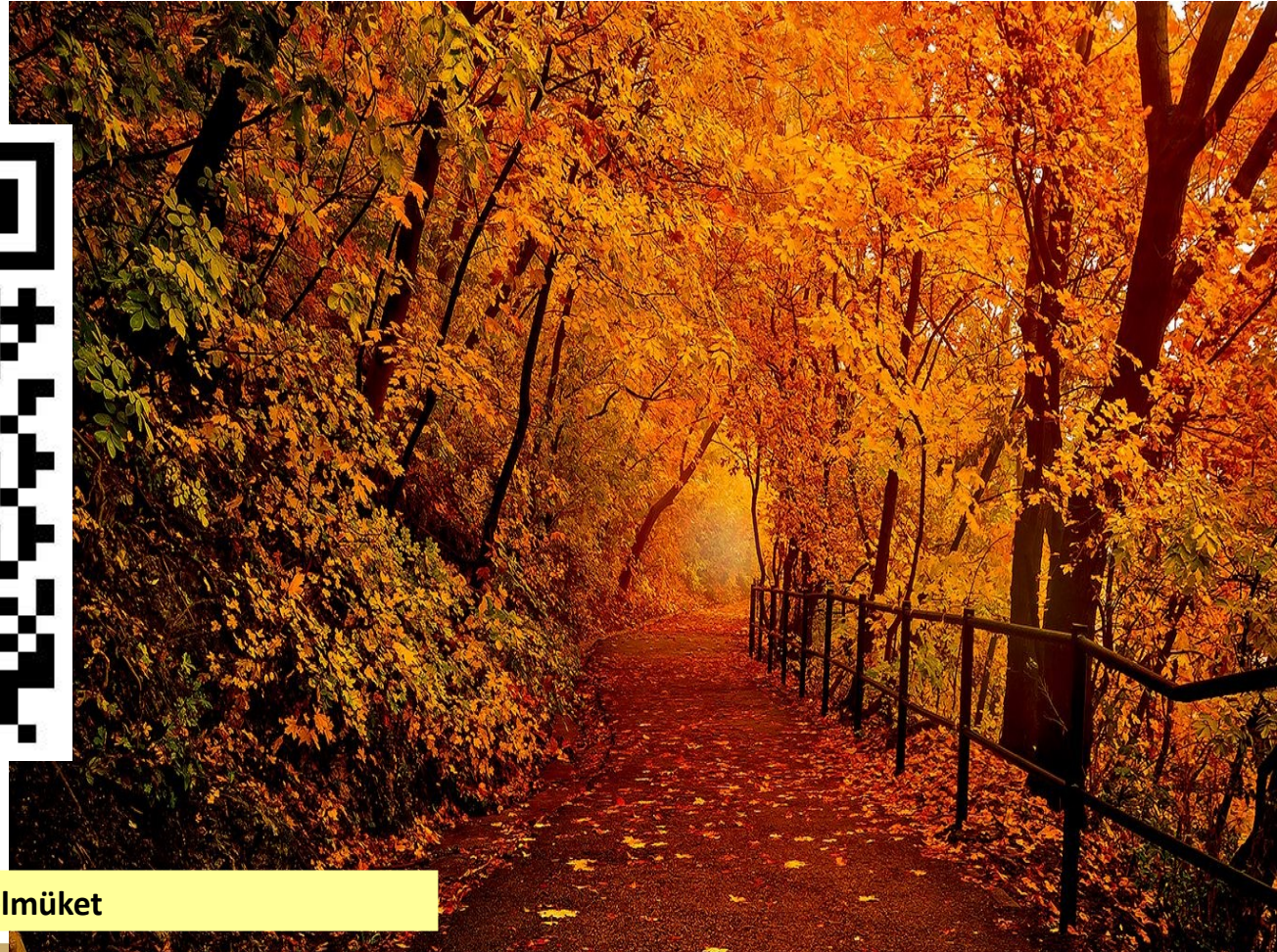
- **Odontodysplasia:** gyökér nem/alig fejlődik, rtg. sugáráteresztő „szellemfog”
- **Dentindysplasia:** szövettanilag rendellenes keményszövet szerkezet

IDIOPÁTIÁS HYPOPLSIA

Köszönöm megtisztelő figyelmüket

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*

Coffee Break

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu/>

*A tej- és maradó fogak fejlődési
rendellenességei*